

Sygn. akt I C 1211/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 marca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Płocku, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Monika Lewandowska

Protokolant Anna Stelmasiak

po rozpoznaniu w dniu 17 lutego 2016 r. w Płocku,

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Bank Spółki Akcyjnej w W.**

przeciwko **A. S. i J. S.**

o zapłatę

1. zasądza na rzecz powoda (...) Bank Spółki Akcyjnej w W.

- od pozwanego J. S. kwotę 6.292.051,87 zł (sześć milionów dwieście dziewięćdziesiąt dwa tysiące pięćdziesiąt jeden złotych osiemdziesiąt siedem groszy) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 3 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty;

- od pozwanej A. S. kwotę 6.292.051,87 zł (sześć milionów dwieście dziewięćdziesiąt dwa tysiące pięćdziesiąt jeden złotych osiemdziesiąt siedem groszy) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 19 listopada 2015 roku do dnia zapłaty, zastrzegając pozwanej prawo powołania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie jej odpowiedzialności do nieruchomości, dla których Sąd Rejonowy w (...) VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgi wieczyste o nr (...) oraz (...) oraz do sumy hipoteki tj. kwoty 9.000.000 zł (dziewięć milionów złotych);

przy czym spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego;

2. oddala powództwo w pozostałej części;

3. zasądza na rzecz powoda (...) Bank Spółki Akcyjnej w W. od pozwanych J. S. i A. S. kwotę 107.217,00 zł (sto siedem tysięcy dwieście siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, przy czym spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego.

SSO Monika Lewandowska

Sygn. akt I C 1211/15

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym dnia 5 maja 2015 roku, zmienionym pismami z dnia 3 czerwca 2015 roku i 23 czerwca 2015 powód (...) Bank S.A. w W. wystąpił przeciwko A. S. i J. S. o zasądzenie od pozwanych solidarnie kwoty 6.387.293,79 zł wraz z odsetkami ustawowymi naliczonymi od daty wniesienia pozwu do dnia zapłaty, z ograniczeniem odpowiedzialności

A. S. do nieruchomości, dla których Sąd Rejonowy w (...) VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgi wieczyste nr(...) oraz (...).

W uzasadnieniu powód wskazał, że A. S. jest dłużnikiem rzeczowym powoda jako współwłaścicielka w (...) części wymienionych wyżej nieruchomości, na których ciąży obciążenie hipoteczne. Hipoteka ta została ustanowiona na rzecz (...) Bank S.A., z tytułu kredytu udzielonego byłemu mężowi pozwanej J. S. na podstawie umowy nr (...) o kredyt nieodnawialny na finansowanie bieżącej działalności z dnia 21 marca 2012 r. Kredyt nie został spłacony. J. S. jest zatem dłużnikiem osobistym banku. Wobec pozwanego prowadzona jest egzekucja na podstawie wystawionego uprzednio bankowego tytułu egzekucyjnego, co jednak zdaniem powoda nie jest przeszkodą w wytoczeniu niniejszego powództwa z uwagi na fakt, iż bankowy tytuł egzekucyjny nie korzysta z powagi rzeczy osądzonej.

W odpowiedzi na pozew złożonej dnia 18 listopada 2015 r. pozwani J. S. i A. S. wnieśli o oddalenie powództwa w całości, w zakresie każdego z pozwanych oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych kosztów postępowania wg norm przepisanych. Pozwani oświadczyli, iż kwestionują twierdzenia i okoliczności zgłoszone przez powoda, za wyjątkiem wyraźnie przyznanych przez nich w toku postępowania.

W ocenie strony pozwanej powód nie wykazał dochodzonego pozwem roszczenia, w szczególności nie udowodnił jego wysokości. Pozwani podnieśli, iż z przedstawionych przez stronę przeciwną dokumentów nie sposób wywieść, jakie pozycje tworzą kwotę żadaną tj. 6.387.293,79 zł. Pozwani wskazali na okoliczności świadczące ich zdaniem o nierzetelności wyciągu z ksiąg banku nr (...) złożonego przez powoda.

Pozwani podnieśli nadto, iż powód nie wykazał w pozwie, jakoby osoby składające podpis pod umową kredytową z (...) r. nr (...) w imieniu (...) Bank S.A. tj. E. K. i Ł. S. posiadali stosowne umocowanie do tej czynności, a co za tym idzie, iż doszło w ogóle do zawarcia umowy kredytowej.

Strona pozwana wskazała, iż powód nie wykazał też, by pozwani byli solidarnie odpowiedzialni za zapłatę kwoty dochodzonej w niniejszym postępowaniu.

Wreszcie pozwani podnieśli, iż w przypadku pozwanego J. S. interes strony powodowej jest w pełni zaspokojony przez bankowy tytuł egzekucyjny zaopatrzony w klauzulę wykonalności oraz prowadzoną na jego podstawie egzekucję komorniczą.

Na rozprawie w dniu 17 lutego 2016 roku pełnomocnik powoda złożył oświadczenie, iż na wypadek oddalenia przez Sąd powództwa w zakresie tzw. „odsetek egzekucyjnych” składa żądanie ewentualne, wnosząc o zasądzenie od pozwanych odsetek w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od należności głównej tj. 4.953.753,58 zł od dnia 18 listopada 2013 roku do dnia zapłaty.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

J. S. i A. S. zawarli związek małżeński w dniu 5 czerwca 1982 roku. Wyrokiem z dnia 21 listopada 1984 roku w sprawie o sygn. akt (...) Sąd Rejonowy w (...) rozwiązał ich małżeństwo przez rozwód. (odpis zupełny aktu małżeństwa k. 7)

W dniu 21 marca 2012 roku J. S., prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowe (...) J. S. w S. zawarł z (...) Bank S.A. w W. umowę nr (...) o kredyt nieodnawialny na finansowanie bieżącej działalności. Na mocy tej umowy powód udzielił pozwanemu kredytu w kwocie 6.000.000 zł na finansowanie kosztów realizacji inwestycji pod nazwą (...), polegającej na budowie budynków A i C w P., przy Placu (...). Dzień ostatecznej spłaty kredytu został ustalony przez strony na 31 grudnia 2013 r. Strony ustaliły, iż oprocentowanie kredytu będzie zmienne; w dniu sporządzenia umowy wynosiło 7,72 % w skali roku.

Dla zabezpieczenia spłaty kredytu ustanowiona została hipoteka łączna do kwoty 9.000.000 zł (zabezpieczająca spłatę kredytu, odsetek i innych kosztów) na prawie użytkownika wieczystego nieruchomości położonej w P., przy Placu (...), obejmującej działki nr (...) o powierzchni (...) ha i na związanej z tym prawem własności maszyn i urządzeń znajdujących się na w/w nieruchomości oraz na prawie użytkownika wieczystego nieruchomości położonej w P.,

przy Placu (...), obejmującej działkę nr (...), o powierzchni(...) ha i na związanej z tym prawem własności maszyn i urządzeń znajdujących się na w/w nieruchomości. Dla przedmiotowych nieruchomości Sąd Rejonowy w (...) VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgi wieczyste nr (...) oraz(...). Zapisy w księgach wieczystych wskazują, iż prawo użytkowania wieczystego przedmiotowych nieruchomości przysługuje J. S. oraz A. S., na zasadzie wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej.

A. S. oświadczyła w treści umowy kredytowej, iż jako małżonka kredytobiorcy zapoznała się z treścią umowy i wyraża zgodę na jej zawarcie, jak też na skuteczne ustanowienie zabezpieczeń. W treści umowy J. S. wskazał jako swój adres dla doręczeń K. 1 (...)-(...) S. i zobowiązał się do powiadamiania powoda o wszelkich zmianach adresu. Strony ustaliły, że za datę doręczenia uznawać będą datę pierwszego awizowania przesyłki poleconej, nie doręczonej, wysłanej pod ostatni znany bankowi adres kredytobiorcy.

Przedmiotową umowę kredytową w imieniu banku podpisali: E. K. i Ł. S.. Posiadali oni stosowne umocowanie do dokonania tej czynności w imieniu banku oparte na pełnomocnictwach z dnia 2 stycznia 2012 roku.

A. S. działając jako współmałżonka kredytobiorcy wyraziła także zgodę na podpisanie aneksu nr (...) do umowy i złożenie przez J. S. oświadczenia o poddaniu się egzekucji na podstawie bankowego tytułu wykonawczego.

W dniu 26 marca 2012 r. A. S. złożyła powodowi oświadczenie o poddaniu się egzekucji na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego do kwoty 9.000.000 zł z tytułu ustanowienia hipoteki łącznej na nieruchomościach, dla których prowadzone są księgi wieczyste nr(...) i nr (...).

Punkt III.4. obowiązującego w dacie zawierania umowy Regulaminu świadczenia usług kredytowych klientom biznesowym w A. Bank prowadzącym księgi rachunkowe, stanowiącego załącznik nr 1 do umowy, stanowił, iż zobowiązanie kredytobiorcy z tytułu umowy, niespłacone do dnia ostatecznej spłaty będzie traktowane jako zobowiązanie przeterminowane i będzie podlegało odsetkom od zobowiązania przeterminowanego, mającym wysokość czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego. Jednocześnie w przedmiotowym punkcie regulaminu wskazano, iż odsetki od zobowiązania przeterminowanego nie będą pobierane od zadłużenia wynikającego z tytułu należnych bankowi odsetek wymagalnych. (dowód: umowa kredytowa nr(...)) wraz z aneksem i załącznikami k. 10 – 15, 56 – 61, 172 – 189; odpisy zwykle ksiąg wieczystych k. 156 – 159, 160 – 161, pełnomocnictwa k. 154, 155; odpis pełny z KRS powoda k. 139 – 153; regulamin k. 200 – 209, oświadczenie o poddaniu się egzekucji k. 181).

Kredyt udzielony przez powoda nie został spłacony, umowa została wypowiedziana.

Dnia 18 listopada 2013 roku (...) Bank S.A. wystawił przeciwko J. S. bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) obejmujący należności z tytułu: kapitału w kwocie 4.953.753,58 zł, odsetek umownych za okres od dnia 29 listopada 2012 roku do 23 października 2013 roku w kwocie 366.998,45 zł, opłat i prowizji w kwocie 4.666,91 zł oraz dalszych odsetek od zobowiązania przeterminowanego. Postanowieniem Sądu Rejonowego w(...) z dnia 20 grudnia 2013 r. (sygn. akt (...)) przedmiotowemu bankowemu tytułowi egzekucyjnemu nadano klauzulę wykonalności. Powód na podstawie tak sporządzonego tytułu wykonawczego wszczął egzekucję przeciwko J. S.. (dowód: bankowy tytuł egzekucyjny (...) Bank S.A. k. 20, 53; postanowienie SR w (...)k. 21, 54)

Powód powziął następnie informację o rozwodzie pozwanych orzeczoną w 1984 roku oraz, co za tym idzie, o fakcie, iż nie pozostają oni we wspólności ustawowej małżeńskiej. A. S. w dniu podpisania umowy kredytowej ujawniona była w księgach wieczystych o nr (...) oraz (...) jako uprawniona na prawach współwłasności małżeńskiej. Po otrzymaniu tej informacji powód złożył wniosek o ujawnienie w treści ksiąg wieczystych, iż pozwani są współwłaścicielami nieruchomości w częściach ułamkowych. (dowód: wniosek o wpis w księdze wieczystej k. 8 – 9).

W dniu 17 marca 2015 r. powód wezwał pozwaną A. S. do zapłaty kwoty 6.387.293,79 zł należnej bankowi z tytułu umowy kredytowej nr (...) w terminie 7 dni, pod rygorem wystąpienia na drogę postępowania sądowego.

Przedmiotowe pismo przesłane zostało pozwanej na adres: ul. ks. I. L. 7/17 (...)-(...) P.. Pismo powróciło nie podjęte. (dowód: wezwanie do zapłaty k. 22 – 25, 55).

W treści pozwu inicjującego niniejsze postępowanie powód wskazał jako adres J. K. – N. 1 (...)-(...) S., zaś jako adres A. S. ul. ks. I. L. (...) (...)-(...) P.. Pozwany tymczasem został wymeldowany spod wskazanego adresu w dniu 19 sierpnia 2013 roku, zaś pozwana w dniu 11 grudnia 2013 roku. (k. 47, 90 – 91, 92 - 93)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wymienione w jego treści dokumenty prywatne i urzędowe. Ich wiarygodność i autentyczność nie była co do zasady kwestionowana przez strony.

Strona pozwana w odpowiedzi na pozew zakwestionowała jedynie rzetelność wyciągu z ksiąg banku nr (...) wskazując, iż według jego treści odsetki umowne na dzień 30 października 2013 roku wynosiły 366.998,45 zł, w sytuacji, gdy taka sama suma odsetek umownych została wskazana w bankowym tytule wykonawczym określającym ich stan na 23 października 2013 roku. Pozwani stwierdzili, iż „analogiczna rozbieżność pojawia się również przy innych pozycjach obu dokumentów bankowych”. Nie wskazali jednak o jakie rozbieżności im chodzi. W ocenie Sądu zarzut ten nie znajduje żadnego uzasadnienia. Sąd dokonał weryfikacji wyliczenia odsetek umownych zawartego w pkt 2 wyciągu nr (...) i nie stwierdził żadnych nieprawidłowości. Pozwani z kolei nie podnosili twierdzeń wskazujących np. na zastosowanie nieprawidłowych stóp procentowych w tym wyliczeniu, bądź błędnym przyjęciu dat zmiany oprocentowania, chociaż posiadali pełną wiedzę o treści umowy regulującej zasady naliczania odsetek. Okoliczności te wynikały z oryginału umowy kredytowej i załącznika do niej, złożonych przez powoda na żądanie pozwanych.

Sąd oddalił wniosek pozwanych o zobowiązanie powoda do przedłożenia oryginału wniosku kredytowego złożonego przez J. S. na okoliczność „zgodnego zamiaru stron i celu umowy kredytowej w zakresie umówionej kwoty spłaty kredytu oraz sposobów jego regulowania, wysokości marży banku oraz wysokości uzgodnionych odsetek”. Dowód ten nie miał żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Treść stosunku zobowiązanego zawiązanego między stronami wynika z podpisanej umowy kredytowej. Wszelkie oświadczenia pozwanego złożone we wniosku kredytowym, nawet gdyby wyrażały jego wolę uzyskania kredytu na warunkach odmiennych od ostatecznie uzgodnionych nie mają znaczenia, skoro pozwany świadomie zdecydował się na podpisanie umowy. Pozwani nie podnosili żadnych twierdzeń na temat ewentualnych wad oświadczeń woli przez siebie złożonych, ani nie wykazali, by podejmowali próby uchylecia się od ich skutków prawnych w ustawowym terminie.

Sąd nie uwzględnił także wniosku pozwanych o zobowiązanie powoda do złożenia dokumentu potwierdzającego wypowiedzenie umowy kredytowej, wyartykułowanego po raz pierwszy dopiero w piśmie procesowym pozwanych złożonym na rozprawie w dniu 17 lutego 2016 roku. Przedmiotowy wniosek dowodowy nie zawierał żadnej sprecyzowanej tezy, w piśmie tym wskazano jedynie, iż dokument ma być złożony „dla należytego rozpoznania sprawy”. Pełnomocnik pozwanych w toku rozprawy argumentował, iż „nie widział dokumentu wypowiedzenia umowy kredytowej, a strona musiałaby się z nim zapoznać, żeby wskazać, czy kwestionuje ten dokument”. Z powyższego wynika, iż strona pozwana zmierzała do gromadzenia dowodów po to, by z ich treści wysnuć ewentualne nowe twierdzenia i zarzuty. Tego rodzaju postępowanie nie znajduje uzasadnienia w regułach procesu cywilnego, gdyż dowody mają być składane przez strony dla uzasadnienia zgłoszonych przez nie faktów (art. 232 k.p.c.). Zauważyć należy nadto, że pozwani nie podnieśli żadnych zarzutów związanych z prawidłowością dokonania wypowiedzenia umowy kredytu. Wreszcie podkreślenia wymaga fakt, iż Sąd dwukrotnie, w dniach 4 listopada 2015 roku (k. 116) i 18 grudnia 2015 roku (k. 133) zakreślał pełnomocnikowi pozwanych termin na złożenie wszelkich twierdzeń i dowodów, pod rygorem ich pominięcia na dalszym etapie postępowania, działając na podstawie art. 207 § 6 k.p.c. Pełnomocnik pozwanych w tym terminie nie podniósł żadnych twierdzeń, które poddawałyby w wątpliwość dokonanie przez bank wypowiedzenia umowy i jego prawidłowość. Mając na uwadze powyższe stwierdzić należy, iż przedmiotowy wniosek dowodowy, jako spóźniony, podlegał pominięciu.

Sąd nie uwzględnił także wskazanego w pozwie wniosku o przeprowadzenie dowodu z akt ksiąg wieczystych. Stan prawny widniejący w księgach wynika w ze złożonych odpisów zupełnych, zaś „dowód z akt” nie jest znany ustawie.

Sąd zważył co następuje:

Na wstępie wskazać należy, iż Sąd nie orzekał w sprawie niniejszej o żądaniu ewentualnym zgłoszonym przez pełnomocnika powoda na rozprawie w dniu 17 lutego 2015 roku, uznając przedmiotowe oświadczenie, zmierzające do zmiany powództwa, za bezskuteczne. Oświadczenie to zostało złożone jedynie ustnie. Tymczasem zgodnie z dyspozycją art. 193 § 2¹ k.p.c., z wyjątkiem spraw o roszczenia alimentacyjne, zmiana powództwa może być dokonana jedynie w piśmie procesowym. Zachowanie tego wymogu formalnego jest konieczne także wtedy, gdy powód występuje z nowym roszczeniem na rozprawie w obecności strony pozwanej. Wskazana norma, stawiając zmianie powództwa bezwzględny wymóg sformułowania jej na piśmie z uwzględnieniem treści art. 187 k.p.c., nie czyni rozróżnienia między głównym a ewentualnym żądaniem pozwu, co nakazuje przyjąć, iż także w sytuacji, jaka zaistniała w sprawie niniejszej złożenie przez powoda żądania ewentualnego na piśmie było niezbędne. Na fakt, iż norma art. 193 § 2¹ k.p.c. znajduje zastosowanie także w przypadku zgłoszenia w toku procesu żądania ewentualnego wskazał zasadnie m. in. Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 4 marca 2015 r. (sygn. akt I ACa 1139/14). Sąd orzekać mógł zatem w sprawie niniejszej jedynie o pierwotnym żądaniu zgłoszonym w pozwie i pismach procesowych, modyfikujących go, odpowiadających wymogom art. 193 § 2¹ k.p.c.

Powództwo w sprawie niniejszej skierowane zostało przeciwko dwóm pozwany i opierało się w przypadku każdego z nich na odmiennej podstawie faktycznej.

Pomiędzy J. S. a powodem zawarta została umowa kredytu, uregulowana w art. 69 i następnie Prawa bankowego z dnia 29 sierpnia 1997 r. (Dz. U. 2015 poz. 128). Zgodnie z definicją tam zawartą przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

Pozwana A. S. jest natomiast zobowiązana względem powoda jako dłużnik rzeczowy, z uwagi na ustanowienie na nieruchomości, wobec których przysługuje jej prawo użytkowania wieczystego, hipoteki łącznej, przewidzianej treścią art. 76 ust. 3 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece. Hipoteka ta zabezpiecza wierzytelność powoda wynikającą z opisaną wyżej umowy kredytu zawartej z pozwany J. S.. Jak stanowi art. 65 ust. 1 i 2 u.k.w.h., przez ustanowienie hipoteki wierzyciel może dochodzić zaspokojenia swojej wierzytelności z nieruchomości bez względu na to czyją stała się własnością i z pierwszeństwem przed wierzycielami osobistymi właściciela nieruchomości; zasadę tę stosuje się również, gdy przedmiotem zabezpieczenia jest prawo użytkowania wieczystego. Jednocześnie treść art. 75 u.k.w.h. stanowi, iż zaspokojenie wierzyciela hipotecznego z nieruchomości następuje według przepisów o sądowym postępowaniu egzekucyjnym, chyba że z nieruchomości dłużnika jest prowadzona egzekucja przez administracyjny organ egzekucyjny. Wierzyciel, by mógł skutecznie prowadzić egzekucję z nieruchomości obciążonej, musi zatem uzyskać przeciwko dłużnikowi rzeczowemu tytuł wykonawczy, a takim z punktu widzenia przepisów procesowych może być wyrok sąsządający określone świadczenie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2014 r., III CSK 178/13, LEX nr 1489250).

Ujawnione w toku procesu okoliczności, iż pozwani nie dokonali czynności zmierzających do ujawnienia w księgach wieczystych faktycznego stanu prawnego, wynikającego z rozwiązania ich małżeństwa przez rozwód, jak też fakt, iż w tym zakresie wprowadzili w błąd powoda przy zawieraniu umowy kredytowej, nie mają znaczenia dla okoliczności sprawy. Powód korzysta bowiem w tym wypadku z dobrodziejstwa przewidzianego normą art. 5 Ustawy o księgach wieczystych i hipotece, statuującą zasadę rękojmi wiary publicznej ksiąg wieczystych.

Pozwani w złożonej odpowiedzi na pozew oświadczyli, iż kwestionują wszelkie twierdzenia powoda za wyjątkiem tych, które wyraźnie przyznają. Należy w tym miejscu stanowczo wskazać, iż tego rodzaju oświadczenie nie stanowi skutecznej obrony przed żądaniem pozwu. W procesie cywilnym rzeczą stron postępowania jest przytaczanie twierdzeń co do okoliczności faktycznych i przedstawianie dowodów na ich poparcie (art. 5 k.p.c.), do Sądu natomiast

należy ocena wiarygodności i mocy tych dowodów, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału (art. 233 §1 k.p.c.). Obowiązek ustosunkowania się do każdego z twierdzeń pozwu wynika dla pozwanego z art. 221 k.p.c., nakazującego wdanie się w spór co do istoty sprawy oraz art. 210 § 2 k.p.c. zobowiązującego każdą ze stron do złożenia oświadczenia co do twierdzeń strony przeciwnej, dotyczących okoliczności faktycznych. Na konieczność respektowania omawianego obowiązku zwraca się zasadnie uwagę w orzecznictwie, w którym wyrażony został pogląd, iż generalne zaprzeczenie twierdzeniom pozwu przy użyciu ogólnikowej formuły, że przeczy się wszystkiemu, co nie zostało wyraźnie przyznane, jak to uczynili pozwani w sprawie niniejszej, nie wypełnia obowiązku zgłoszenia stosownego zarzutu. Fakty i dowody związane z konkretnymi okolicznościami, z którymi się pozwany nie zgadza powinien on wskazać, jeśli ma to służyć obronie jego racji, powinien się on ustosunkować do twierdzeń strony powodowej. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 09.07.2009r., III CSK 341/08, nr LEX 584753)

Odnosząc się do zarzutów sprecyzowanych przez pozwanych w sposób należyty, stwierdzić należy, co następuje:

Nie znajduje uzasadnienia twierdzenie pozwanych, jakoby powodowi nie przysługiwała legitymacja czynna do wystąpienia z powództwem przeciwko J. S., skoro bank wystawił uprzednio wobec pozwanego bankowy tytuł egzekucyjny, opatrzony klauzulą wykonalności i będący podstawą prowadzonej egzekucji. Zgodnie ze słusznym poglądem utrwalonym w orzecznictwie, bankowy tytuł egzekucyjny nie ma mocy wiążącej orzeczenia sądowego ani nie stwarza stanu powagi rzeczy osądzonej. Wobec tego, mimo że po zaopatrzeniu w klauzulę wykonalności tytuł taki pozwala na egzekwowanie świadczeń w nim wymienionych, w istocie dotyczy on roszczeń stale jeszcze dochodzonych w tym sensie, że nie zostały one osądzone (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 11 lipca 2014 roku sygn. akt I ACa 116/14).

Pozwany stawiając przedmiotowy zarzut wskazywał na brak legitymacji materialnej po stronie powoda. Jednocześnie przywołał definicję tejże legitymacji, zgodnie z którą oznacza ona bycie przez dany podmiot stroną stosunku cywilnoprawnego, z którego wynikają prawa lub obowiązki podlegające ochronie w procesie cywilnym lub posiadanie interesu prawnego w rozstrzygnięciu określonej treści. Posiadanie interesu prawnego w rozstrzygnięciu nie oznacza jednak braku możliwości obrony swoich praw w inny sposób, lecz przesłankę, która występuje np. w powództwach o ustalenie. Wszelkie wynikające z przytaczanej definicji wymogi posiadają w tym konkretnym procesie obydwie strony postępowania, przysługuje im zatem wymagana legitymacja. Fakt, iż na skutek wydania prawomocnego orzeczenia w tym procesie powstać może sytuacja dysponowania przez powoda dwoma tytułami wykonawczymi nie stanowi także przeszkody do uwzględnienia powództwa. Pozwanemu przysługuje bowiem możliwość złożenia, w razie powstania takiej konieczności, powództwa przeciwegzekucyjnego opartego na przesłance z art. 840 § pkt 2 k.p.c., tj. możliwość ewentualnego zwalczania bankowego tytułu egzekucyjnego z uwagi na fakt, że po jego powstaniu nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie nie może być na jego podstawie egzekwowane, tj. wydanie wyroku w sprawie niniejszej.

Odnosząc się do kwestii wysokości dochodzonego pozwem roszczenia wskazać należy, co następuje:

Wbrew stanowisku pozwanych powód zdołał udowodnić wysokość roszczenia w zakresie, w jakim dotyczy ono pozostałej do spłaty kwoty należności głównej oraz odsetek umownych.

Powód przedstawił wraz z pozwem wyciąg z ksiąg banku, który obrazować miał wysokość zadłużenia ciężącego na J. S., a tym samym A. S., jako dłużnika rzeczowym. Dokument ten spełnia wszelkie wymogi stawiane dokumentowi prywatnemu, o którym mowa w art. 245 k.p.c. Zawiera pieczęć banku i treść określonego oświadczenia wiedzy, wynikającej z ksiąg bankowych, podpisaną przez określonego pracownika powoda. Powód uprawniony jest do wykazywania dochodzonej pozwem należności za pomocą wszelkich środków dowodowych, w tym dowodu z dokumentu prywatnego.

Zarzuty podnoszone przez pozwanych co do rzetelności owego dokumentu, odnoszące się do prawidłowości naliczonych przez powoda odsetek umownych (pkt 2 wyciągu) okazały się nieskuteczne, o czym była mowa wyżej. Pozwani nie podnieśli także żadnych konkretnych argumentów świadczących o wadliwości oświadczenia widniejącego w dokumencie, odnoszącego się do wysokości należności głównej pozostającej do spłaty (pkt 1 wyciągu). Nie wykazali,

że faktycznie zaciągnięty kredyt lub odsetki umowne zostały spłacone w całości bądź w większej części, niż twierdzi powód.

Jak wskazuje się zasadnie w orzecznictwie, rządząca procesem cywilnym zasada kontradiktoryjności oraz zasada rozkładu ciężaru dowodu (art. 6 k.c. w zw. z art. 230 i 217 k.p.c.) powoduje, iż na stronie, która z określonych okoliczności wywodzi skutki prawne, spoczywa ciężar ich dowodu. Na dłużniku twierdzącym, iż dokonał spłaty zadłużenia, ciąży obowiązek wykazania tej okoliczności. Tymczasem pozwani, próbując podważyć powołane przez powoda dowody w postaci umowy kredytowej wraz z załącznikami i wyciągu z ksiąg bankowych, nie zaferowali żadnych dowodów przeciwnych. W tym zakresie mogli przedstawić dowody dokonanych wpłat, czy chociażby wystąpić o dopuszczenie dowodu z opinii odpowiedniego biegłego na okoliczność kontroli rachunków powodowego banku oraz weryfikacji poprawności wyliczenia przez bank dochodzonego zadłużenia (tak np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 27 lutego 2014 r., sygn. akt I ACa 290/13). Pozwani nie podjęli jednak stosownej inicjatywy dowodowej w tym zakresie, wobec czego stawiany przez nich zarzut w zakresie roszczeń z pkt 1 i 2 wyciągu z ksiąg bankowych nie mógł odnieść zamierzonego skutku.

Zarzut pozwanych okazał się natomiast zasadny w części dotyczącej „odsetek od zobowiązania przeterminowanego” opisanych w pkt 3 wyciągu nr (...). Wyliczenie powoda okazało się bowiem błędne rachunkowo. Odsetki te, mające wysokość ówczesnie obowiązującej stopy odsetek maksymalnych, naliczone od kwoty 4.953.753,58 zł od dnia 31 października 2013 roku do dnia 18 listopada 2013 roku dają sumę 41.258,66 zł, nie zaś kwotę 56.459,26 zł, jak wskazano w treści wyciągu.

Nie ma także racji powód wywodząc, że zgłoszone przez niego żądanie zasądzenia od pozwanych odsetek od odsetek za okres sprzed wytoczenia powództwa (część roszczenia opisanego w pkt 4 wyciągu z ksiąg banku jako „odsetki egzekucyjne”), znajduje oparcie w art. 482 § 2 k.c. Powód w tym zakresie argumentował, iż umowa między bankiem a pozwanym J. S. zawarta została na okres 21 miesięcy, miała zatem charakter pożyczki długoterminowej, co powodowało, że żądanie banku nie jest objęte zakazem anatocyzmu. Stanowisko powoda jest jednak błędne, gdyż przyjęcie, że przedmiotowa umowa miała charakter długoterminowej nie pozwala samo w sobie bankowi, jako instytucji kredytowej, na jednostronne naliczanie odsetek od zaległych odsetek za okres sprzed wytoczenia o nie powództwa.

Konsekwencją wyłączenia, na podstawie i w granicach wyznaczonych art. 482 § 2, tzw. anatocyzmu, przewidzianego w art. 482 § 1, jest jedynie możliwość umówienia się z góry przez strony długoterminowej umowy kredytowej, a więc jeszcze przed powstaniem zaległości, o zapłatę w przyszłości odsetek od zaległych i skapitalizowanych odsetek, opóźnienia zapłaty, których dopuści się w przyszłości kredytobiorca (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2001 r., V CKN 603/2000). Dla uwzględnienia żądania w tej części koniecznym byłoby zatem ustalenie, że umowa zawarta między J. S. a powodem zawierała tego rodzaju postanowienie. Nie wynika to jednak z jej treści. Przeciwnie, powód domaga się w sprawie niniejszej odsetek od zaległych odsetek w wysokości równej odsetkom maksymalnym za opóźnienie, stosowanym do dnia 31 grudnia 2015 roku, podczas gdy umowa łącząca strony wyraźnie wykluczała taką możliwość. W pkt III.4. Regulaminu świadczenia usług kredytowych klientom biznesowym w (...) Banku S.A., stanowiącego załącznik do umowy, wyraźnie wskazano bowiem, iż odsetki od zobowiązania przeterminowanego (w wysokości odsetek maksymalnych) nie będą pobierane od zadłużenia wynikającego z tytułu należnych bankowi odsetek wymagalnych.

Mając powyższe na uwadze stwierdzić należy, iż należna bankowi kwota odsetek opisanych jako „egzekucyjne”, wskazanych w pkt 4 wyciągu to suma odsetek w wysokości czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego NBP, naliczonych od kwoty kapitału, tj. 4.953.753,58 zł od dnia 19 listopada 2013 roku do dnia 11 lutego 2015 roku (data wskazana w treści wyciągu). Prawidłowe wyliczenie tych odsetek daje sumę 908.776,27 zł. Dalej idące żądanie banku, wynikające z naliczenia odsetek od odsetek za okres sprzed dnia wytoczenia powództwa podlega natomiast oddaleniu, jako sprzeczne z art. 482 § 1 k.c.

Pozwani nie podnieśli natomiast żadnych skutecznych zarzutów w odniesieniu do części roszczenia opisanej w wyciągu z ksiąg banku jako „opłaty w kwocie 21.264,91 zł”. Nie uczynili tego także po złożeniu do akt sprawy przez powoda „Tabeli opłat i prowizji bankowych dla klientów biznesowych prowadzących księgi rachunkowe”, zawierającej szczegółowe wyjaśnienie podstaw i wysokości poszczególnych opłat, do której odwoływała się umowa stron w § 15. Sąd uznał zatem także tę część żądania powoda za zasadną.

Mając na uwadze powyższe należało przyjąć, iż ciążące na pozwanych zobowiązanie wynosi łącznie 6.292.051,87 zł. Składają się na nie: należność główna w wysokości 4.953.753,58 zł, odsetki umowne w kwocie 366.998,45 zł, odsetki od zobowiązania przeterminowanego w kwocie 41.258,66 zł, odsetki opisane przez powoda jako „egzekucyjne” w wysokości 908.776,27 zł oraz kwota 21.264,91 zł z tytułu należnych powodowi opłat.

Zasadnym okazał się natomiast zarzut pozwanych, iż powód bezpodstawnie wskazuje na solidarną odpowiedzialność J. S. i A. S.. Jak wynika z utrwalonego poglądu orzecznictwa, podzielanego w całości przez Sąd orzekający, między dłużnikiem hipotecznym (rzeczym) niebędącym dłużnikiem osobistym a dłużnikiem osobistym nawiązuje się stosunek solidarności nieprawidłowej (in solidum) ze skutkami przewidzianymi w art. 366 § 1 k.c. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2005 r. V CK 8/05). Przedmiotowa okoliczność nie przesądza jednak o konieczności oddalenia powództwa w całości, jak postulowali pozwani. W tym zakresie żądanie pozwu władny jest korygować Sąd, oddalając roszczenie w części, w jakiej nie znalazło usprawiedliwienia.

Konieczne jest wreszcie rozważenie kwestii wymagalności dochodzonego roszczenia, a tym samym zasadności zgłoszonego przez powoda żądania zasądzenia od należnej mu kwoty 6.292.051,87 zł odsetek ustawowych od daty wniesienia pozwu, do dnia zapłaty.

W przypadku J. S. wymagalność ciążącego na nim zadłużenia w dacie wnoszenia pozwu nie budziła wątpliwości. Pozwany nie postawił żadnych zarzutów dotyczących prawidłowości i zasadności dokonanego wypowiedzenia umowy kredytowej. Na fakt, iż ciążące na nim zadłużenie było wymagalne daleko przed wniesieniem powództwa w sprawie niniejszej świadczy także fakt, iż pozwany nie zdołał skutecznie podważyć uprzednio wystawionego wobec niego bankowego tytułu egzekucyjnego, któremu nadano klauzulę wykonalności i który stał się podstawą prowadzonej egzekucji. Pozew przeciwko J. S. został wniesiony przez powoda w dniu 3 czerwca 2015 roku. Powód, działając w oparciu o normę art. 481 § 1 i 2 k.c. może zatem zasadnie domagać się od pozwanego odsetek ustawowych za opóźnienie od należnej kwoty 6.292.051,87 zł od dnia 3 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty.

Inaczej przedstawia się natomiast kwestia wymagalności roszczenia skierowanego wobec pozwanej A. S.. Zgodnie z treścią art. 78 ust. 1 Ustawy o księgach wieczystych i hipotece, jeżeli wymagalność wierzytelności hipotecznej zależy od wypowiedzenia przez wierzyciela, wypowiedzenie jest skuteczne względem właściciela nieruchomości niebędącego dłużnikiem osobistym, gdy było dokonane w stosunku do niego. Celem powyższej regulacji jest ochrona interesów właściciela obciążonej nieruchomości, który nie jest dłużnikiem osobistym. Przepis ten ma chronić właściciela nieruchomości przed skutkami wcześniejszej wymagalności zabezpieczonej wierzytelności, gdy wynika to z jednostronnej czynności wierzyciela hipotecznego. Art. 78 u.k.w.h. nie znajduje zastosowania w przypadkach, w których zabezpieczona wierzytelność staje się automatycznie wymagalna, tj. bez potrzeby dokonywania odrębnej czynności. Taka sytuacja może istnieć z mocy prawa, albo wynikać z postanowień umowy między wierzycielem a dłużnikiem osobistym (np. natychmiastowa wymagalność wskutek naruszenia umowy). Tego rodzaju sytuacja nie zachodzi jednak w niniejszej sprawie.

W sprawie niniejszej umowa kredytu została wypowiedziana pozwanemu J. S. przez bank z uwagi na brak spłaty kredytu, a zatem w okresie wcześniejszym, aniżeli wynikało to z umowy. Dlatego też wobec pozwanej A. S. winno także nastąpić wypowiedzenie umowy, aby miała świadomość zaktualizowania się jej odpowiedzialności rzeczowej. Użyty w cytowanym wyżej przepisie termin "wypowiedzenie" należy rozumieć szeroko; chodzi o każdą jednostronną czynność, która bezpośrednio prowadzi do tego, że wierzytelność zabezpieczona hipoteką staje się wymagalna. Wypowiedzenie może polegać na złożeniu oświadczenia woli w wykonaniu uprawnienia kształtującego lub dokonaniu zbliżonej czynności (art. 455 k.c.). Przesłanki art. 78 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece są spełnione wtedy, gdy

oświadczenie wierzyciela dotyczące wypowiedzenia zostanie doręczone właścicielowi nieruchomości niebędącemu dłużnikiem osobistym w taki sposób, aby zgodnie z art. 61 § 1 k.c. mógł zapoznać się z jego treścią. Jest to czynność niezależna od wypowiedzenia wierzyciela w stosunku do dłużnika osobistego. Podkreślić należy, że w stosunku do właściciela nieruchomości odsetki za opóźnienie można naliczać dopiero wtedy, gdy względem niego wierzytelność stała się wymagalna (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 28 sierpnia 2015 r. sygn. akt I ACa 1835/14).

Powód przedstawił skierowane do pozwanej A. S. pismo z dnia 17 marca 2015 roku zatytułowane „wezwanie do zapłaty”, które spełniało opisane wyżej wymogi stawiane czynności wypowiedzenia. Pismo to nie zostało jednak nigdy doręczone pozwanej z uwagi na skierowanie go na nieaktualny adres. Pozwana, nie będąca stroną umowy kredytowej, nie miała obowiązku informowania banku o każdej zmianie swojego miejsca zamieszkania. W tej sytuacji pierwszym oświadczeniem banku wskazującym na wypowiedzenie umowy kredytowej, zawierającym oświadczenie powoda o chęci uzyskania zaspokojenia z nieruchomości objętych hipoteką oraz precyzującym wysokość roszczenia był pozew skierowany w tej sprawie. Za pierwszą pewną datę jego doręczenia (z uwagi na pierwotne przesłanie odpisu pozwu także na błędny, wskazany przez powoda adres A. S.) uznana może być data złożenia przez pełnomocnika pozwanej odpowiedzi na pozew, tj. 18 listopada 2015 roku. W tym bowiem dniu pozwana z pewnością zapoznała się z treścią pozwu, skoro w jej imieniu umocowany pełnomocnik złożył pismo procesowe zawierające zarzuty przez nią podnoszone. W doktrynie przyjmuje się, że samo doręczenie przez sąd właścicielowi nieruchomości odpisu pozwu wierzyciela można uznać za równoznaczne z doręczeniem mu oświadczenia w sprawie wypowiedzenia (J. Pisuliński, w: System prawa prywatnego, t. 4, s. 875; Komentarz do art. 78 u.k.w.h., Legalis). W orzecznictwie wskazuje się też zasadnie, że doręczenie profesjonalnemu pełnomocnikowi procesowemu strony, w toku trwającego procesu, pisma zawierającego oświadczenie woli strony przeciwnej spełnia warunki art. 61 k.c. i pozwala uznać, że oświadczenie doszło do strony reprezentowanej w taki sposób, że ma ona możliwość zapoznania się z tym oświadczeniem. Z uwagi na więź zlecenia leżącą u podstaw pełnomocnictwa procesowego, a także zasady etyki zawodowej wiążące adwokatów i radców prawnych, jest bowiem nieprawdopodobne, by pełnomocnik nie powiadomił niezwłocznie swojego mocodawcy o doręczonym mu oświadczeniu (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 2 października 2012 roku, sygn. akt I ACa 539/12; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2015 roku sygn. akt III CNP 7/14).

Z powyższego wynika, że powodowi należą się od pozwanej A. S. odsetki za opóźnienie od kwoty 6.292.051,87 zł dopiero od dnia następnego po doręczeniu jej odpisu pozwu, tj. od dnia 19 listopada 2015 roku do dnia zapłaty. W pozostałej części żądanie odsetkowe powoda podlega zatem oddaleniu.

Odpowiedzialność pozwanej A. S. jest ograniczona do przedmiotu hipoteki. Działając w oparciu o treść art. 319 k.p.c. Sąd zasądzając wyżej wskazaną kwotę od pozwanej na rzecz powoda, zastrzegł pozwanej prawo do powołania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie jej odpowiedzialności do obciążonych hipotecznie nieruchomości wskazanych w pkt 1 orzeczenia. Jej odpowiedzialność ogranicza także suma hipoteki, tj. kwota 9.000.000 zł.

O kosztach procesu Sąd orzekł zgodnie z art. 100 zdanie drugie k.p.c., w myśl którego Sąd może włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznaczącej części swego żądania. Porównanie żądania pozwu z kwotą ostatecznie zasądzoną wskazuje, że powód uległ jedynie co do niespełna 1,5% swojego roszczenia. Na zasądzoną od pozwanych na rzecz powoda kwotę 107.217 zł składa się: uiszczona przez powoda opłata od pozwu w wysokości 100.000 zł (k. 41, 43) oraz wynagrodzenie pełnomocnika powoda ustalone według stawki minimalnej wynikającej z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dn. 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. 2013 r. poz. 490) wraz opłatą od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji.